

CUPRINS

Nr. 1	7
Nr. 2	32
Nr. 3	53
Nr. 4	67
Nr. 5	86
Nr. 6	110
Nr. 7	130
Nr. 8	150
Nr. 9	167
Nr. 10	193
Nr. 11	201
Nota autoarei.....	210
Mulțumiri	212

NR. 1

E u sunt o amintire. Presupun că de acum voi trăi ca o amintire.

Am primit telegrama cu o săptămână înainte de ziua în care m-am apropiat de recepție. Îndărătul acesteia se afla o fată încântătoare – o studentă, fără îndoială. Ceea ce în limba engleză se numește „*an undergraduate*”¹. O fătucă naivă, pesemne. Cred că m-a confundat și pe mine cu o studentă, doar că eu i-am întins o foaie de hârtie mare, dreptunghiulară, pe care scria:

Extract Dolores Nr. 1.

Prin prezenta sunteți rechemată la Seif. Vă rugăm să vă înapoiați la sediu în data de 30 august 1925, cel mai târziu la prânz.

Dacă fata a rămas atunci șocată – sau intrigată –, nu știu. Cert este că nu și-a exprimat în niciun fel sentimentele. Ceea

¹ *undergraduate* – (eng.) student din anii de studii premergători licenței și studiilor postuniversitare (n. trad.)

ce mi s-a părut ciudat, de vreme ce, în cei optsprezece ani pe care i-am trăit în oraș printre oamenii adevărați, am constatat că aceștia întotdeauna și le arătau. Toți cei care află cine sunt eu nu își pot ascunde o anumită fascinație. Am mai observat și faptul că atunci când oamenii sunt impresionați de tine, cel mai adesea nu se pot abține să ți-o spună de-a dreptul. Cu timpul, aceasta se transformă în metoda prin care poți deosebi oamenii adevărați între ei: observând ce stimuli îi fac să reacționeze.

Distinsa soție a Profesorului Toutant, Camille, a fost probabil prima. Alături de Profesorul însuși, ea a devenit ceva asemănător unui melanj de părinte adoptiv, mamă și prietenă. Spre deosebire de alți oameni adevărați cu care am intrat în contact, interesul și apoi afecțiunea arătate de Camille au fost sincere. Îmi dădeam seama de aceasta din felul în care îmi vorbea atunci când depănam povești despre viețile și pasiunile noastre. În vreme ce conversațiile cu ceilalți se transformau rapid într-o serie de întrebări al căror unic scop era satisfacerea unor curiozități personale, Camille mi-a oferit încă de la început ceva la schimb. Întrecându-mi așteptările, a căutat să stabilească cu mine o relație, militând pentru posibilitatea ca eu să pot trăi în afara Seifului și angajându-se să mă întrețină financiar, de vreme ce Sursa mea nu era înclinată să facă acest lucru. Mi s-a pus la dispoziție un apartament și, imediat, ea și Profesorul au început să-l umple cu obiecte – obiecte pe care nu am apucat niciodată să le folosesc, sau poate (fiind încă o persoană tânără) am uitat s-o fac atunci când se va fi ivit o asemenea ocazie.

Am lăsat aproape totul acolo, în apartamentul meu închiriat, în clipa în care am primit ordinul de rechemare. Indiferent de motivul pentru care Seiful mă dorea înapoi, mă îndoiam că aş mai fi avut vreodată nevoie de obiectele acelea. Fierbătorul şi prosoapele. Cearşafurile şi porţelanurile. În complexul subteran care se întinde sub Clinica Universitară, Seiful este un depozit sigur pentru clienţii care nu-şi doresc ca amintirile să se întoarcă acasă odată cu ei. Explicaţia cea mai banală, în cazul în care nu există motive specifice pentru rechemarea mea, este aceea că urma să revin la rolul meu de „bun personal” – prin urmare, nu voi avea nevoie de *propriile* bunuri personale.

Cu toate acestea, între 23 şi 30 august, abia dacă mi-am părăsit apartamentul, probând fiecare rochie, fiecare pălărie şi fiecare pereche de papuci, alegând doar atâtea câte ar fi încăput în geanta Gladstone² pe care mi-o dăruise Profesorul. Chiar dacă eram conştientă că până şi o rochie ar fi fost prea mult, în cele din urmă, am împachetat trei, decisă să strecor şi câteva lucruri de-ale mele – câteva amintiri personale.

Profesorul şi Camille ar fi apreciat acest gest – că am îndrăznit să le iau cu mine. Cei doi au fost martorii vieţii mele în oraş şi, prin urmare, ar fi vrut să afle ce lucruri n-am rezistat să le las în urmă atunci când ar fi venit, cândva, să mă viziteze.

În vreme ce stăteam în faţa recepţiei, degetele mele strângeau mânerele din piele, mai închise cu câteva nuanţe decât pântecoasa geantă de care erau ataşate. Puse la adăpost

² *Gladstone bag* – geantă cu două compartimente, care se deschide cu ajutorul unei balamale (n. trad.)

în Gladstone, suvenirele păreau să capete pentru mine niște semnificații exagerate, având în vedere ce trebuia să las în urmă. Stăteam pe hol și ezitam dacă să arunc sau nu o privire în geantă și să văd ce alesesem – acum că nu mai aveam nimic altceva despre care să fi putut spune că îmi aparținea.

Cotorul unui bilet de la cinematograful din apropierea apartamentului meu. Văzusem „Obolul mării”³, seară de seară, vreme de o săptămână, și păstrasem toate cotoarele, temându-mă că o să uit. Temându-mă că visul din fiecare noapte – același vis pe care l-am avut încă din ziua în care am fost extrasă – va șterge cu buretele ziua precedentă. Eu sunt, într-adevăr, o amin-tire, însă nu sunt o expertă în felul în care amintirile se nasc și nici în metodele cu ajutorul cărora acestea se păstrează. Cu toate acestea, nu m-am plictisit niciodată de filmul acela – ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă și oamenii adevărați ar putea spune același lucru.

Poate că însăși dorința de a-l revedea de atâtea ori a fost cea care m-a deconspirat. Cotorul biletului îmi folosea ca semn de carte, pus în interiorul numărului meu preferat din „The Delineator”⁴, o revistă pe care mi-o recomandase Camille. Optsprezece ani de coperte frumoase, de culori și cuvinte – însă mie îmi rămăsese pe suflet primul exemplar, cel pe care mi-l dăruise ea.

³ „The Toll of the Sea” – (1922) film mut american regizat de Chester M. Franklin (n. trad.)

⁴ „The Delineator” – numele unei reviste nord-americane pentru femei, publicată între anii 1875–1937. „Delineator” înseamnă în limba engleză, printre altele, și „tipar pentru croitorie” (n. trad.)

Camille căra întotdeauna cu sine un exemplar sau altul, oriunde s-ar fi dus, ca să aibă ceva de citit atunci când își vizita soțul la Universitate, în biroul lui principal sau în cel de la Clinică. Eu fusesem extrasă cu numai două luni înaintea primei noastre întâlniri, după acel oribil accident de automobil, însă chiar și în acea scurtă perioadă de timp angajații și studenții au văzut în mine ceva unic. Ceva ce amintirile celelalte – sau Meme, cum mai suntem numite – nu aveau. Iată motivul pentru care mi s-a permis să pășesc în afara Seifului, făcând mici plimbări pe culoarele sau pe terasa Clinicii, cu toate că întotdeauna eram însoțită de cineva. În timpul unui asemenea tur, persoana care mă supraveghea s-a îndepărtat puțin de mine, iar eu am profitat de ocazie și m-am așezat pe un scaun, chiar lângă Camille.

Îmi amintesc faptul că mi-am înclinat ușor capul ca să admir rochia de culoare roșu-aprins pe care o purta femeia de pe coperta revistei pe care doamna de lângă mine tocmai o citea. Fotomodelul compunea o scrisoare, o mână înmănușată a femeii ținând cartea poștală, iar cealaltă creionul, ridicat cu delicatețe în dreptul bărbiei. M-am surprins întrebându-mă cum o fi sunat propoziția în mijlocul căreia personajul de pe copertă se oprișe și cui anume îi era adresată scrisoarea – înainte de a-mi nota în memorie să raportez această curiozitate Bancherului meu. El era întotdeauna curios să afle astfel de lucruri.

— E o imagine adorabilă, dacă mă-ntrebi pe mine.

Vocea lui Camille m-a făcut să-mi desprind privirea de pe coperta revistei, însă ea a ridicat-o în dreptul ochilor mei, de parcă m-ar fi invitat s-o admir în continuare.

— Da, așa este. Și rochia... Am și eu una la fel.

— Zău? a zâmbit ea.

— Nu chiar la fel, însă pe-aproape.

Apoi am văzut rochia ordinară care îmi fusese repartizată. Nu avea corset și părea făcută dintr-un metraj de duzină, cu toate că mânecile aveau o cusătură destul de dichisită. Toate acestea se petreceau în 1906 și chiar și o amintire știe că pe atunci toată America de Nord se aștepta ca tonul în moda orășenească să îl dea zona de nord-est a țării.

— Era mult mai drăguță decât ceea ce port acum, am spus fără să roșesc.

Fiind extrasă atât de recent, nimeni nu mi-ar fi reproșat faptul că mă bazam încă pe trecutul și gusturile Sursei mele ca să pot purta o conversație convențională. În vreme ce consideram că eu și Sursa eram proprietari cu drepturi egale ale amintirilor ei, mi se părea că prezentul și viitorul îmi aparțin în exclusivitate, așa că mă îngrijeam ca vocea și manierismele să îmi aparțină de asemenea. Camille a arborat o expresie plină de înțelegere și a lăsat revista să-i cadă în poală, ținând un deget înmănușat ca semn de carte între două dintre paginile acesteia.

— Înțeleg. Asta e ciudat, a spus ea rostind ultima propoziție pe un ton șoptit.

Atunci când își mije ochii, obraji ei dolofani se înălțau către ochii căprui, părând să-i acopere într-o avalanșă de piele rozalie.

— De unde ești?

Așa cum se întâmplă cu toate Memele, această întrebare m-a făcut să fac apel la amintirea care m-a plăsmuit, iar în

clipa în care Camille a auzit răspunsul, mi-a spus că era de părere că soțul ei ar fi trebuit să mă vadă.

Împachetat împreună cu cotorul biletului de cinema și cu primul număr din „The Delineator” pe care îl văzusem vreodată (după atâția ani, creionul lung, subțire, încă atinge ușor bărbia fotomodelului), se afla un capot. Un capot cu totul special. Peste sânul stâng era brodat cu niște litere groase, înclinate – roșu pe mătase alb-ivorie – numele pe care mi-l dădusem eu însămi. Poate că pentru restul lumii voi fi întotdeauna Extract Dolores Nr. 1, numită după Sursa mea și după secvența în care am fost extrasă. Însă în timpul săptămânii pe care mi-am petrecut-o în sala întunecată de cinematograf, uitându-mă la „Obolul mării”, am devenit Elsie. Nu atât pentru că adoram personajul din film (și cu siguranță nu pentru că i-aș fi semănat în vreun fel), ci pentru că, deși nu era necesar s-o afirme, dreptul ei era de la sine înțeles⁵. Statutul ei nu este niciodată pus la îndoială.

Capotul era un cadou pe care mi-l făcusem eu însămi, un obiect care să-mi aducă aminte cine eram de fapt. Fusese un secret până și pentru Camille, însă acum urma să le arate tuturor – Bancheri și vizitatori deopotrivă – că, rechemată sau nu, eu nu eram o Memă oarecare.

⁵ În filmul la care se face referire, Elsie este soția unui american naufragiat pe o plajă. El trăiește o poveste de dragoste cu o tânără chinezoaică, în urma căreia se naște un copil. În cele din urmă, cuplul de americani adoptă copilul, iar, în ultima scenă, pelicula dă de înțeles că tânăra chinezoaică intenționează să se sinucidă înecându-se în locul în care îl găsisese inițial pe bărbat (n. trad.)

— Aveți nevoie de un însoțitor? m-a întrebat recepționera în clipa în care și-a dat seama că încă mă aflu acolo.

Am strâns mânerul genții între degete, masând grăsimi proprii palme în materialul deja uzat din care acesta era confecționat.

— Nici vorbă, am răspuns, după care am închis gura și am tras aer pe nas, ca să mă liniștesc. Cunoscut drumul.

Trebuia să cobor pe scara aflată la celălalt capăt al holului, acolo unde tocurile mele bocăneau pe treptele metalice producând un ecou prea slab pentru spațiul acela. Mentea mea refuza să abandoneze amintirea apartamentului, ecoul acela începând să semene cu zgomotele universului de porțelan al băii de lângă dormitor. Noapte de noapte, sunetele violente ale visului meu recurent erau spălate, picătură cu picătură, de robinetul defect sau de apa adunată în chiuvetă.

Toc, toc, toc. Până când, constatând absența ferestrelor, am știut că mă aflu la subsol. Ajunsă la capătul treptelor, am zărit o singură ușă. Am apucat clanța acesteia și imediat m-am văzut transportată în holul din dreptul ușii de la intrarea în propriul apartament. Ar fi trebuit să fi uitat să înapoiez cheile, pentru ca acum să pot fugi înapoi și să râd împreună cu administratoarea cea băgăcioasă de faptul că pot fi atât de distrată. Ea mi-ar fi adus aminte de ziua în care am fost atât de nerăbdătoare să prind troleibuzul ca să ajung la matineu încât am uitat ușa larg deschisă. Apoi mi-ar fi pus, din politete, o mie de întrebări, iar eu m-aș fi simțit obligată să răspund la toate.

Doar că nu uitasem. Cheile fuseseră înapoiate, iar femeia fusese atât de rezervată încât m-am întrebat dacă știa ce

însemna să fii rechemată – și că, la urma urmelor, eu nu eram o fată oarecare, fascinată de vedetele de cinema. Am luat mâna de pe clanță, despărțindu-mi buzele că să pot da ușor aerul afară, apoi mi-am lipit palmele de tâmpile, de parcă aș fi vrut să-mi aranjez pălăria cloche. Perioada de grație se încheiase. De cealaltă parte a ușii se afla Seiful, mai precis poarta aceea mare, circulară, care o împrejmuia. Până atunci nu mă gândisem că semăna cu o piatră de mormânt masivă, imposibil de urnit. Desigur, ultima dată când o văzusem mă uitasem peste umăr, în vreme ce se închidea în urma mea. Pe vremea aceea nu aveam niciun motiv să constat cât de impunătoare era.

În Seif, numele de „Bancher“ reprezintă titulatura care îi desemnează pe oamenii de știință. Primul meu Bancher a fost un domn în vârstă, cu ochi blânzi și cu un păr negru ca pana corbului, pieptănat pe mijloc, care părea să îi cadă în lateral asemenea unor valuri lucioase. Avea cute în jurul gurii – pentru că vorbea prea mult, mi-am imaginat eu. Ori de câte ori se afla în dormitorul meu, vorbea cu voce catifelată fie unui grup de studenți, fie unui alt Bancher. Niciodată mie – cel puțin nu la început. Și nu înainte de a ne aventura până la parter, la cererea familiei. Odată ieșiți din Seif, părea mai dispus să mă bage în seamă. La subsol avea întotdeauna o strălucire în ochii lui deschiși la culoare (blânzi și expresivi, chiar și când era tăcut – însă niciodată reci) și o cută încordată deasupra sprâncenelor. Mai era și faptul că-și ținea capul ușor întors. Eu îmi dădeam seama că se simțea stânjenit atunci când mă uitam la el. Stânjenit de însuși faptul că mă puteam uita la

el. Că eu, spre deosebire de alte Meme pe care le avea sub supraveghere, eram conștientă de prezența lui. Pe măsură ce alte Extracte Dolores se acumulau în Seif, devenea limpede nu doar că eu constituiam o anomalie, ci și că Bancherul nu prea știa cum să reacționeze în fața acestei realități.

Dacă priveai lucrurile din afară, era limpede că locul meu era la subsol, alături de celelalte Extracte. Celelalte Meme Dolores și cu mine împărtășeam aceleași trăsături faciale și aceleași corpuri, fiind virtual identice. Pe vremea aceea, Sursa noastră îmbătrânise considerabil, iar noi, cele trei Meme care ne aflam acolo înainte de plecarea mea – eu, Dolores 2 și Dolores 3 –, aveam aproximativ aceeași vârstă. Nouăsprezece, douăzeci și douăzeci: nu ne deosebea decât nuanța ușor diferită a pielii mele și cicatricea zimțată de pe degetul arătător al Numărului 3, care se rănise cu un desfăcător de conserve. *Ea* nu făcuse, bineînțeles, nimic – ci adevărata Dolores, înainte ca Numărul 3 să fie extrasă.

Adoram acel desfăcător de conserve, cu mânerul lui galben, gros. Îmi amintea de zilele în care mama noastră ne învăța să gătim. Ne prevenise să îl mânuim cu grijă, iar eu mă întrebam dacă nu cumva cicatricea lui Dolores era motivul pentru care exista o a treia Memă, cu toate că am avut grijă să nu întreb niciodată, la propriu, acest lucru. O parte din mine era îngrijorată de ce aș fi putut auzi despre mama și tatăl nostru dacă aș fi pus întrebări referitoare la celelalte două Meme. Mă temeam că aș fi putut afla că aceștia pățiseră ceva îngrozitor sau, dacă nu ei, atunci vreo prietenă apropiată, ori pisica mea, Petunia, iar eu voiam să-mi amintesc de toate aceste ființe

dragi așa cum le văzusem ultima dată – cu toate că Bancherul meu era obsedat să afle cum reușeam să-mi amintesc atât de multe lucruri. Cum de îmi aminteam orice altceva în afara motivului pentru care fusesem extrasă? – mă întreba el uneori. Nepunând la socoteală faptul că nu ar fi trebuit să fiu capabilă să-i răspund, el era obsedat să-mi audă răspunsul, cu toate că nu îl găsea niciodată mulțumitor. Doar că eu nu puteam explica existența amintirilor și afectelor mele, așa cum nici Bancherul nu le putea explica pe ale lui – doar că lui, bineînțeles, nu i se cerea niciodată să facă acest lucru.

Când am pășit pentru prima dată în camera lui Dolores, nu am avut vreme să observ cele trei paturi care rămăseseră în același loc până la plecarea mea și nici noua sursă de lumină și de culori care părea să vină de undeva de deasupra. Atenția mi-a fost imediat atrasă de cealaltă Dolores aflată în dormitorul nostru. Aceasta stătea pe pat, cu trupul făcut ghem, părând că plânse de curând. Sau, mai degrabă, întruchipa un moment în care Sursa noastră plânse, de vreme ce, în realitate, lacrimile nu îi aparțineau.

După aproape două decenii trăite în afara Seifului, habar n-aveam câte Dolores veniseră și plecaseră între timp și nici din ce motive se petrecuseră toate aceste schimbări. Bineînțeles că eu încă aveam nouăsprezece ani – și că întotdeauna voi avea această vârstă – însă știam că adevărata Dolores trebuia să aibă deja aproape treizeci și opt. Ca să fiu sinceră, nici nu m-am gândit la aceasta până în clipa în care am fost rechemată, până nu am zărit o altă Dolores în fața mea. În toți acei ani în care m-am gândit la Sursa mea, în nenumăratele nopți în care am